



भारत का राजपत्र

The Gazette of India

ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰ

असाधारण
EXTRAORDINARY
ਅਸਾਧਾਰਣ
भाग XIV-ਅਨੁਭਾਗ-1
PART-XIV-SECTION-1
ਭਾਗ-XIV-ਅਨੁਭਾਗ-1
ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ
PUBLISHED BY AUTHORITY
ਸੱਤਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ

सं 6]	नई दिली,	रविवार 11 जुलाई,	1993	/ 20 आषाढ़	1915	(शक)	[खण्ड-VII]
No. 6)	NEW DELHI,	SUNDAY, JULY 11	1993	/ ASADHA 20	1915	(SAKA)	(Vol.-VII)
नं. 6]	ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ	ਐਤਵਾਰ, 11 ਜੁਲਾਈ,	1993	/ 20 ਹਾੜ	1915	(ਸ਼ਕ)	[ਜ਼ਿਲਦ-VII]

विधि और न्याय मन्त्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, रविवार 11 जुलाई, 1993/20 आषाढ़, 1915 (शक)

प्रैਸ ਕੌਲਲ ਏਕਟ, 1978, ਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕੁਤ ਪਾਠ (ਕੇਨਦ੍ਰੀਯ ਵਿਧਿ) ਅਧਿਨਿਯਮ 1973 (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖਣਡ (ਕ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਧਿਕੁਤ ਪਾਠ ਸਮਝਾ ਜਾਵੇਗਾ।

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE
(LEGISLATIVE DEPARTMENT)

NEW DELHI, SUNDAY JULY 11, 1993/ASADHA 20 1915 (SAKA)

The translation in Punjabi of The Press Council Act, 1978, is hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under clause (a) of section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ

(ਵਿਧਾਨ ਵਿਭਾਗ)

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਐਤਵਾਰ 11 ਜੁਲਾਈ 1993/20 ਹਾੜ, 1915 (ਸ਼ਕ)

ਪ੍ਰੈਸ ਕੌਲਲ ਏਕਟ, 1978, ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤਾਜੁਕਤ ਪਾਠ (ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ) ਏਕਟ, (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖਣਡ (ਉ) ਅਧੀਨ ਉਸਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਜੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੈਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਐਕਟ, 1978

(1978 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ: 37)

[21 ਜੁਲਾਈ 1992 ਤਕ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ]

[7 ਸਤੰਬਰ, 1978]

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਰਖਣ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖੱਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਐਕਟ ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਉਨਤੀਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ :—

ਅਧਿਆਏ I

ਪ੍ਰਾਰੰਭਕ

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਐਕਟ, 1978 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ । ਸੰਖੇਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ।
- (2) ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹੈ ।
2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰਵੇਂ ਨ ਲੋੜੇ, — ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ।
- (ੳ) “ਚੇਅਰਮੈਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ;
- (ਅ) “ਪਰਿਸ਼ਦ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰੈਸ ਘਰਿਸ਼ਦ ;
- (ੰ) “ਮੈਂਬਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;
- (ਸ) “ਮੁਕੱਰਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰਰ ;
- (ਹ) “ਸੰਪਾਦਕ” ਅਤੇ “ਅਖਬਾਰ” ਪੱਦਾਂ ਦੇ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਐਕਟ, 1867, ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ “ਕਾਮਾ ਪੱਤਰਕਾਰ” ਪੱਦ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਮਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਖਬਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ (ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ, 1955 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ;
3. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਅਰਥ, ਜੋ ਜੰਮ੍ਹ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਾਂ ਸਿਕਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾਫਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਤਤਸਥਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਤੀ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

1867ਦਾ 25

1955ਦਾ 45

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨੋਕਟਾਮੈਟੀ ਬਾਰੇ ਅਰਥ-ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਜੰਮ੍ਹ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਾਂ ਸਿਕਮ ਰਾਜਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਅਧਿਆਏ II

ਪ੍ਰੈਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ
ਨਿਗਮਨ।

4. (1) ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਯਤ ਕਰੇ, ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰੈਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਉਕਤ ਪਰਿਸ਼ਦ ਸਦੀਵੀਂ ਉਤਰਾ-ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਮੁਹਰ ਵਾਲੀ ਇਕ ਨਿਗਮ ਬੈਡੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਾਲ ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਰਚਨਾ।

5. (1) ਪਰਿਸ਼ਦ ਇਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਅਠਾਈ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਕੇ ਬਣੇਗੀ।

(2) ਚੇਅਰਮੈਨ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਸਭਾਪਤੀ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਉਪਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਮਿਲਕੇ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਸੂਚਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(3) ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ—

(ਉ) ਤੇਰਾਂ, ਕਾਮੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸੱਤ ਅਜਿਹੇ ਕਾਮੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਸੰਪਾਦਕ ਨ ਹੋਣ; ਐਪਰ, ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਮੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਸੰਪਾਦਕ ਨ ਹੋਣ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ;

(ਅ) ਛੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜੋ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਐਪਰ ਵੱਡੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਮਧਯਮ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਰੇਕ ਸ੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਣਗੇ;

(ਇ) ਇਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜੋ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ;

(ਸ) ਤਿੰਨ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਅਮਲੀ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਇੱਕ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਕ, ਸਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਹ) ਪੰਜ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਦੋ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਸਭਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ:

ਪੰਨ੍ਹੜ੍ਹ ਕੋਈ ਕਾਮਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ, ਖੰਡ (੮) ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਹੋਰ ਕਿ ਖੰਡ (੬) ਅਤੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੀ ਕੰਟਰੋਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਬੰਧ ਹੋਣ ।

ਜਦੋਂ ਵਿਆਖਿਆ—ਖੰਡ (ਅ) ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ, ਕੋਈ “ਅਖਬਾਰ”—

(i) “ਵੱਡੀ ਅਖਬਾਰ” ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇ ਉਸਦੇ ਸਭ ਐਡੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਅਖਬਾਰ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਕਾਪੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਹੋਵੇ;

(ii) “ਮਧਯਮ ਅਖਬਾਰ” ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਸਭ ਐਡੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ, ਹਰੇਕ ਅੰਕ ਦੀਆਂ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਕਾਪੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਹੋਵੇ;

(iii) “ਛੋਟੀ ਅਖਬਾਰ” ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇ ਉਸਦੇ ਸਭ ਐਡੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ, ਹਰੇਕ ਅੰਕ ਦੀਆਂ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਕਾਪੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਨ ਹੋਵੇ ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਖੰਡ (੬), ਖੰਡ (ਅ) ਜਾਂ ਖੰਡ (ਇ) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਉਤਰਵਰਤੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸੂਚਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਲੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਰੀਟਾਈਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਉਕਤ ਖੰਡ (੬), ਖੰਡ (ਅ) ਜਾਂ ਖੰਡ (ਇ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ੍ਰੋਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਤਰਵਰਤੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਖੁਦ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਨਿਮੀਂਤ ਅਧਿਸੂਚਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੈਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਦੁਗਣੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲਾਂ ਦੀ ਮੁਕੱਰਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ:

ਪਰੰਤੂ ਜਿੱਥੇ ਉਕਤ ਖੰਡ (ਇ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸ੍ਰੋਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਭਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਯਥਾ-ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਸੂਚਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ।

(5) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਮੈਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹਰੇਕ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਅਧਿਸੂਚਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

(6) ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਤ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਬਰ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਬਰ ਹੋਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਜਾਂਬਤੇ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇਗੀ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਬਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕਤਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ।

6. (1) ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧਤ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਬਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨਗੇ ।

ਪਰੰਤੂ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਅਜਿਹਾ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਂ ਫੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਨ ਕਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਖੰਡ (੬), ਖੰਡ (ਅ) ਜਾਂ ਖੰਡ (ਇ) ਅਧੀਨ

ਮੈਬਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਅਉਧ ਅਤੇ ਰੀਟਾਈਰਮੈਂਟ ।

ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ, ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਖੇਂਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਹ ਉਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

(3) ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਖੰਡ (ਹ) ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਅਉਧ ਦਾ ਤਿਉਂ ਹੀ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜੋ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(5) ਚੇਅਰਮੈਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(6) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2), ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਥਾਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੈਂਬਰ, ਉਸ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਉਹ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ।

(7) ਗੀਟਾਇਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕ ਅਉਧ ਲਈ ਮੁੜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ
ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ।

(1) ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪੂਰਨਕਾਲੀ ਅਫਸਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਤਨਖਾਹ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਠੀਕ ਸਮਝੇ; ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਭੱਤੇ ਜਾਂ ਫੀਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

(3) ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ, ਉਸ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ, ਅਜੇਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗਾ।

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ
ਕਮੇਟੀਆਂ।

(1) ਪਰਿਸ਼ਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਠਤ ਹਰਿਕ ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੇ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਪੰਨ ਕਰਨਾ।

(2) ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ, ਉਤਨੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਤਨੇ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਜੋ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨ ਹੋਣ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੋ-ਆਪਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ, ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋ-ਆਪਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ

ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਟ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

9. ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਅਜਿਹੇ ਸਮਿਆਂ ਅਤੇ ਬਾਵਾਂ ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ, ਆਪਣੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜਨ ਬਾਬਤ ਜਾਬਤੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ।

10. ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾ ਕਿਸੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਕਾਰਨ ਨਾਜ਼ਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਵਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਾਜ਼ਾਇਜ਼ ਨ ਹੋਣਾ।

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਅਮਲਾ।

11. (1) ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਪਰਿਸ਼ਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਕ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ।

(2) ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੱਣਗੀਆਂ ਜੋ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

12. ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਸਭ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਦਸਖਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਸਖਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੋਵੇ।

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਿਖਤਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਕਰਨਾ।

ਅਧਿਆਏ III

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਜਕਾਰ

13. (1) ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਪੰਨਾ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਜਕਾਰ।

(2) ਪਰਿਸ਼ਦ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਹੋਠ-ਲਿਖੇ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:—

(ੴ) ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ;

(ਅ) ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਉੱਚੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰਾਨਾ ਮਿਆਰ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇਕ ਆਚਾਰ-ਸੰਘਤਾ ਬਣਾਉਣਾ;

(ਇ) ਇਹ ਸੁਨਿਸਚਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ-ਰੂਚੀ ਦੇ ਉੱਚੇ ਮਿਆਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਅਤੇ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਵਧਾਉਣਾ;

(ਸ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ;

(ਹ) ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਤੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ-ਮੱਹਤਤਾ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸੀਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਜ਼ਰ-ਸਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ;

(ਕ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬਦੇਸ਼ੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਭਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ, ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ :

ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਖੰਡ ਵਿੱਚਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬਦੇਸ਼ੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ;

(ਖ) ਬਦੇਸ਼ੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜਦੁਤਾਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਧਿਐਨ-ਕਾਰਜ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ;

ਵਿਆਖਿਆ — ਇਸ ਖੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, “ਬਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ” ਪੱਦ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀਵਾਨੀ ਸੰਘਤਾ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਗ) ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਸ੍ਰੀਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕਾਜਕਾਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਦ੍ਦਾਵ ਦੇਣਾ :

ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਖੰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਝਗੜਿਆਂ ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਕਾਜਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਕ ਝਗੜੇ ਐਕਟ, 1947 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ;

1908 ਦਾ 5

1947 ਦਾ 14

(ਘ) ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਬਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰਖਣਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੈਸ ਦੀ ਸੁੱਤੰਤਰਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ;

(ਙ) ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਐਨ-ਕਾਰਜ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ, ਜੋ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਸੈਂਪੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਬਤ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ;

(ਚ) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੰਗਕ ਜਾਂ ਸਹਾਈ ਹੋਣ ।

14. (1) ਜਿਥੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇ, ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਕ ਆਚਾਰ ਜਾਂ ਲੋਕ-ਰੁਚੀ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਕਾਮਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰਾਨਾ ਦੁਰਾਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਸੰਬੰਧਤ ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਣਵਾਈ ਦਾ ਅਵਸਰ ਦੇਣ ਪਿਛੋਂ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਉਸ ਅਖਬਾਰ, ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ

ਸਕੇਗੀ, ਉਸ ਦੀ ਤੰਬੀਹ ਜਾਂ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਆਚਰਨ ਨੂੰ ਅਪਰਵਾਨ ਕਰ ਸਕੇਗੀ :

ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਛੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਾਇਤ ਦਾ ਸਮਾਇਤ-ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗੀ ।

(2) ਜੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਲੌਕ-ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਲੋੜ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਹ, ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੇਰਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਖਬਾਰ, ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਪਰਿਸ਼ਦ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰੇ ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿਚਲੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੋਵੇ ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਤੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

15. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਅਰਥਾਤ്—

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ।

(ਇ) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਹੁ ਤੇ ਪਰੀਖਿਆ ਕਰਨ ;

(ਅ) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ;

(ਇ) ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਹਲਫ਼ੀਆਂ ਬਿਆਨਾਂ ਤੇ ਲਏ ਜਾਣ;

(ਸ) ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲੌਕ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਕਲੀਆਂ ਮੰਗ ਕਰਨ ;

(ਹ) ਗਵਾਹਾਂ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ; ਅਤੇ

(ਕ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਾਬਤਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਸੰਘਤਾ, 1908 ਅਧੀਨ ਦਾਵੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿਚਲੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ, ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ, ਉਸ ਅਖਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਜਾਂ ਉਸ ਏਜੰਸੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਰਿਪੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਖਬਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ ।

(3) ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰਿਕ ਜਾਂਚ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 193

1860 ਦਾ 45

ਅਤੇ 228 ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ ਨਿਆਈਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

(4) ਜੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਰਿਪੋਟ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਿਟੀ

ਦੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਆਚਰਨ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੀ ਟਿਪਣੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ।

ਛੀਸਾਂ ਉਗਰਾਹਣਾ ।

(1) ਪਰਿਸ਼ਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਛੀਸਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਰਾਂ ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਰਜਿਸਟਰਸ਼ੂਦਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਉਗਰਾਹ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕੂਲੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਦਰਾਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਉਪਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਛੀਸਾਂ, ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣਗੀਆਂ।

ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਆਂ।

17. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਮਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਨਮਿਤਣ ਪਿਛੋਂ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਧਨ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਜੋਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ।

ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਫੰਡ।

(1) ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੰਡ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਉਗਰਾਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਛੀਸਾਂ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਭ ਰਕਮਾਂ, ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਭ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਧਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਖਬਾਰਿਟੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਉਸ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਉਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(2) ਫੰਡ ਦਾ ਸਭ ਧਨ, ਅਜਿਹੇ ਬੈਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਪਰਿਸ਼ਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ।

(3) ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਖਰਚ ਵਜੋਂ ਮਨੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਬਜਟ।

19. ਪਰਿਸ਼ਦ, ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਆਉਂਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਬਾਰੇ ਇਕ ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਤ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਵਿਵਾਹੇ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ।

20. ਪਰਿਸ਼ਦ, ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਕ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ, ਧਾਰਾ 22 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਰਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਵਿਵਰਣ ਸਮੇਤ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਅੱਗੇ ਰਖਵਾਏਗੀ।

ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟ।

21. ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਪਰਿਸ਼ਦ, ਇਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਉਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਲੋਕ-ਮਹੱਤਤਾ ਦੀਆਂ ਸਮਝੇ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਅੱਗੇ ਰਖਵਾਏਗੀ।

ਲੋਖੇ ਅਤੇ ਆਡਿਟ।

22. ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਲੋਖੇ, ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਘਟਰੈਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ-ਜਰਨਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਧਿਆਏ IV

ਫੁਟੋਕਲ

23. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੇਕਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਬਾਰੇ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ, ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

24. ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਹਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਹਰਿਕ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

1860 ਦਾ 45 25. (1) ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ :

ਪਰੰਤੂ ਜਦੋਂ ਪਰਿਸ਼ਦ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਦ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ।

(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਸਭ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਣਗੇ, ਅਰਥਾਤਃ—

(ੳ) ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਖੰਡੀ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੳ) ਅਧੀਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਜਾਬਤਾ ;

(ਅ) ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਨਾਂਵਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ;

(ੳ) ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਚੌਣ ਲਈ ਜਾਬਤਾ ;

(ਸ) ਉਹ ਭੁੱਤੇ ਅਤੇ ਛੀਸਾਂ, ਜੋ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਆਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ;

(ਹ) ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ;

(ਕ) ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਕ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ।

(ਖ) ਉਹ ਦਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 16 ਅਧੀਨ ਛੀਸਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਛੀਸਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ;

(ਗ) ਉਹ ਫਾਰਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਅੰਦਰ, ਬਜਟ ਅਤੇ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ 19 ਅਤੇ 20 ਅਧੀਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ।

ਨੇਕਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਉ ।

ਮੈਂਬਰਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ ।

ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ।

(ੴ) ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਲੇਖੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 22
ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰਿਕ ਨਿਯਮ, ਉਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ, ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਅੱਗੇ, ਜਦ ਉਹ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁਦੱਤ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਕ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ, ਉਪਰੰਕਤ ਇਜਲਾਸ ਜਾਂ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਮਹਰੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪਬੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ, ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪਬੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਐਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪ-ਬੇਦ ਜਾਂ ਬਾਤਲਕਰਣ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪੱਤੀਕੁਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਵਿਨਿਜਮ ਬਣਾਉਣ
ਦੀ ਸ਼ਰਤੀ ।

26. (1) ਪਰਿਸ਼ਦ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠ-ਲਿਖਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨ ਹੋਣ, ਅਰਬਾਤ:—

(੯) ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅੜੇ ਉਠਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਸੰਚਾਲਣ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦਾ ਵਿਨਿਯਮਨ;

(अ) ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪਰਤਾਂ ਦਾ ਮਾਰਗ । 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਉਲੱਝਤ ਕਰਨਾ ;

(੪) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਵਿਨਿਯਮਨ ;

(੮) ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਜੋ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਰੰਪਣਾ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸੌਖਣਾ ;

(g) ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਪਰਤੂ ਖੰਡ (ਅ) ਅਪੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਨਿਯਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗੋਤ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ।

(2) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਤਿਕ ਵਿਨਿਯਮ, ਉਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਅੱਗੇ, ਜਦ ਉਹ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤੌਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਰਖਵਾਏਗੀ, ਜੋ ਇਕ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਇਜਲਾਸ ਜਾਂ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਮਗਰੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਉਸ ਵਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਨਿਯਮ ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਨਿਯਮ, ਉਸ ਦਾ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ

ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਐਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪਭੇਦ ਜਾਂ ਬਾਤਲਕਰਣ ਦਾ ਉਸ ਵਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ
ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

27. x x x

ਕੇ. ਐਲ. ਮੋਹਨਪੁਰੀਆ।

ਸਕੱਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ।

ਸਚਿਵ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ।

Secretary to the Government of India.